

711
24

EEN KORT WOORD

TOT

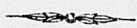
DE HAAGSCHE GEMEENTE

OVER HET AFTREDEN

VAN

Dr. J. C. ZAALBERG Pz.

224 19

Een kort woord zij een der voorgangers in de Hervormde Gemeente vergund, om mede voor zijn deel tot geestelijke onderscheiding, tot een juist en ernstig oordeel op te wekken. De kansel is daartoe niet geschikt.

Gelukkig is het volstrekt onnoodig om tegen een zeker triomfeeren over deze smartelijke zaak te waarschuwen. Van dergelijke laaghartigheid behoeven wij, voor zoover wij weten en hooren, niemand te beschuldigen. Niemand spreekt anders over dit feit, dan met ontroering en medelijden. Maar een waardige houding ten dezen opzichte is nog niet genoeg. Veel meer wordt van ons geëischt. Deze aftreding brengt een stem Gods tot ons: een stem die wij te hooren en ter harte te nemen hebben: welke dan ook de ons nog onbekende nadere toedracht dezer zaak moge wezen.

Dat is thans onze eigenlijke roeping.

Die stem Gods roept ons tot verootmoediging.

En wel daàrom, omdat niet enkel zedelijke kracht, niet enkel het geloof, het gebed, de liefde der gemeente, niet enkel de werking des Heiligen Geestes, deze ergernis verwijderd heeft. (1)

Wel is waar, ook deze geestelijke kracht heeft gewerkt. Het beter besef, het geweten der gemeente, is bij niet weinigen begonnen te spreken. Ook bij onderscheidenen die aanvankelijk waren medegesleept. De indrukwekkende oordeelen Gods in wijderen en ook in onzen kring, hebben

(1) Tot verduidelijking zij met een enkel woord herinnerd aan het aandeel dat de schrijver dezer bladzijden aan den kerkelijken strijd ten onzent gehad heeft.

Drie jaren geleden noemde ook ik, nevens anderen, de moderne leer een der voorboden der openbaring van den Antichristus, en schreef daarbij: „Tot een diepe, krachtvolle verontwaardiging roep ik de gewetens op.” Het denkbeeld van een kerkrechtelijken ban bestreed ik, omdat de macht die dezen ban had uit te oefenen, daartoe niet genoeg geheiligd, d. i. geestelijk bevoegd was. „De dwaalleeraars moeten bestreden, overwonnen, uitgeworpen worden: maar thans alleen door de kracht van het geloof, het geestelijk leven der gemeente” — met die woorden eischte ik, in plaats van een kerkrechtelijken, een zedelijken ban. Dus geen verwerping van de kerkelijke tucht, maar haar bevestiging, door haar allereerst een zedelijken, geestelijken grondslag te geven. Dit beginsel is op zichzelf volkomen naar den eisch van Gods Woord, gelijk toenmaals uitvoerig aangetoond is. Maar in de beoordeeling der thans werkelijk onder ons bestaande toestanden heb ik gedwaald, gelijk ik reeds meermalen erkend heb, en nu ook weder erkennen wil. Ik had meer in eenvoudige gehoorzaamheid de kerkelijke macht, gelijk zij nu eenmaal bestaat, moeten erkennen in plaats van haar slechts te beoordeelen. Ook dit laatste was plicht, maar het had moeten gepaard gaan met die kerkelijke macht te bidden en in Gods heiligen Naam te vermanen om aan haar plicht en roeping gestand te doen; waarbij het te verwachten gevolg aan den Heer moest worden overgelaten. Doch ik herhaal het, dat beginsel, namelijk de eisch van een zedelijken ban, was juist en naar Gods Woord. Voorwaar niet enkel mijn zwakke stem riep tot diepe verontwaardiging op: bepaaldelijk ook die van Mr. G. Groen van Prinsterer, tegen wien ik destijds over stond, daar hij de plichtmatigheid van den kerkrechtelijken ban handhaafde.

713 11

velen wakker geschud. Daartegenover heeft het ongelooft zich van lieverlede ook meer in zijn gevolgtrekkingen ontwikkeld: en door het een en ander, vooral — het zij tot Dr. Zaalberg's eere beweerd — door het laatste, zal de kerkelijke positie der ongelooftsprediking onder ons voor zijn hart meer en meer bezwarend, ja zijn geheele stelling onhoudbaar geworden zijn. Maar — en zie hier wat ons bedroeft en verootmoedigt — ook uitwendige, stoffelijke, lichamelijke oorzaken hebben tot zijn terugtrekken bijgedragen. Hierover weiden wij niet uit, stippen het slechts aan om onze droefheid er over uit te drukken.

De verootmoedigende waarheid is: God zelf is tusschenbeide gekomen om ons de zaak uit de handen te nemen. Wij zijn niet ijverig, niet toegewijd genoeg geweest in heilig-geestelijke krachtsbetooning: toen heeft dus de Almachtige moeten komen met Zijn zichtbare leidingen, om ons te beschamen en te doen wat, door schuld onzer eigen slaphed, boven onze macht was.

Wij die in Jezus Christus naar de Schriften gelooven, zijn bij alle persoonlijke zwakheid en nietigheid zóó verzekerd van de zaak welke wij dienen mogen, zóó overtuigd, niet slechts van ons kerkelijk, maar vooral ook van ons zedelijk en wetenschappelijk recht, zóó gewis dat de ontwikkeling der groote vraagstukken die onzen tijd bewegen, ten slotte toch den Koning wien wij toebehooren, de betwistte kroon op het heerlijkst zullen verzekeren — dat wij den voortgang van dezen strijd niet gaarne door uitwendige oorzaken gewijzigd of belemmerd zien. Hoe gaarne hadden wij ook hier te 's Hage den strijd beslecht gezien enkel door geestelijke wapenen, door verdere ontwakings der gewetens; tot dat ook den Kerkeraad een waarlijk-geestelijk verdedigen van de gemeente tegen deze ver-

woesting mogelijk ware geweest. Dit heeft, helaas! in veel te zwakken aanvang bij ons mogen plaats vinden.

Daarom, al drong ons niet deernis met een veelbelovend, rijkbegaafd leven dat aldus op de volle middaghoogte verdonkerd wordt, reeds de enkele overweging van onze gebreken onmacht (niet omdat het ons aan recht, aan overwicht van waarheid en licht, maar omdat het ons nog te zeer aan heiligen ernst en eendrachtige toewijding ontbrak) — reeds deze enkele overweging zou genoeg zijn om ons diep te verootmoedigen en alle gedachten aan een ander gevoel thans verre van ons te houden.

Is het ons met die verootmoediging ernst, laat ze zich dan openbaren in veerkracht en liefde. In liefde ter aantrekking, zoo veel mogelijk, van hen die thans wellicht meer dan anders openstaan voor de erkenning dat er geen andere vastheid is dan alleen in het geloof in Jezus Christus naar de Schriften. In veerkracht, opdat, als er nu weldra een kiescollegie zal worden gekozen, aan hetwelk, nevens den kerkeraad, de hoogstgewichtige keuze van twee leeraars moet worden opgedragen, wij in dat collegie en voorts op de twee opene plaatsen zulke mannen mogen roepen, die waarlijk den Heer vreezen en der Gemeente tot opbouwning en zegen, ja voor haar diepe bloedende wonden zoo veel mogelijk tot heeling kunnen zijn. Moge daartoe alles wat, ook bij verschil van overtuiging, den naam des Heeren Jezus als den éénigen tot zaligheid gegeven eert, zich in biddende en werkzame liefde samensluiten.

J. H. GUNNING JR.

's HAGE, 27 Sept. 1867.

Te 's Gravenhage, bij H. J. GERRETSEN.

PRIJS 4 CENTS.